

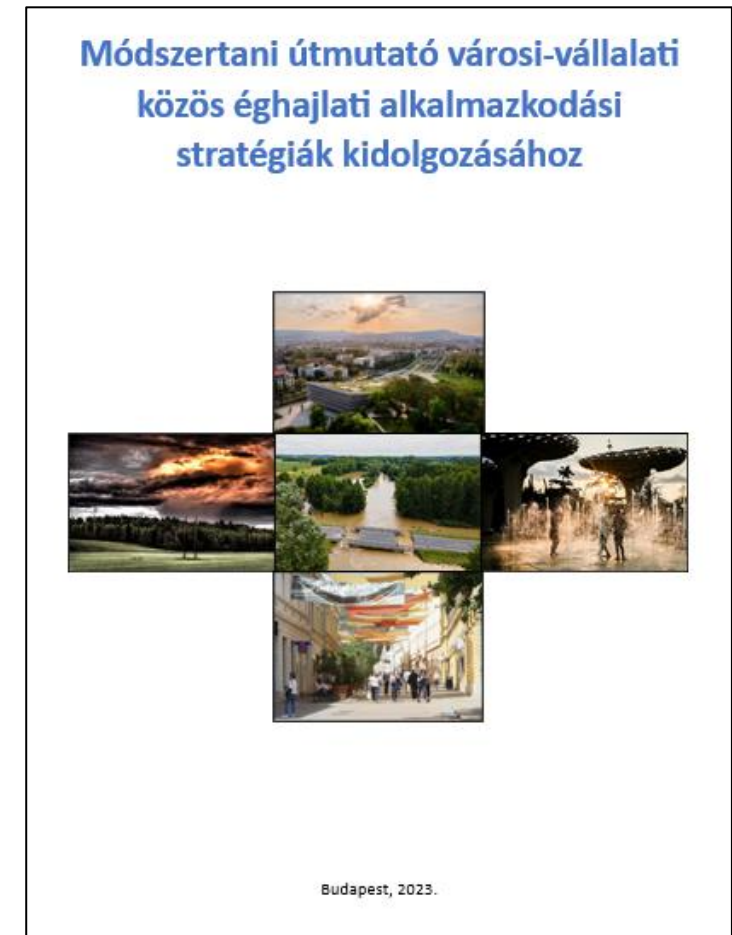

LIFE-CLIMCOOP

Módszertani Útmutató

A módszertani útmutató célja

- **Cél:**
  - lépésenként kézzelfogható **tervezési-módszertani eszközöket kínáljon** további potenciális **városi-vállalati együttműködések számára;**
  - segítse a **felgyülemlett elméleti tapasztalatok gyakorlati megvalósulását** a különböző helyi és térségi klímastratégiai tervezési tevékenységekben;
  - valamint **támogassa a Kazincbarcikán a város és a vállalat együttműködésében lezajlott adaptációs tervezési folyamat replikációját** más helyszíneken is a Sajó-völgyben, Magyarországon, a Kelet-közép-európai régióban és tágabban az egész kontinensen.

A módszertani útmutató feladata, tartalma és célcsoportja

- **Feladata:** Az eredményes válaszlépésekhez szükséges városi és vállalati közös, kifejezetten **adaptációs hangsúlyú stratégiatervezésnek a mikéntje részletes bemutatása** – a LIFE-CLIMCOOP projekt keretében kidolgozott, **Kazincbarcika Város Önkormányzata és a BorsodChem Zrt. közös városi-vállalati Éghajlatváltozási Alkalmazkodási Stratégiájának tervezési tapasztalatait alapul véve.**
- **Tartalma:**
  - **módszertani lépések bemutatása**, főképp technikai kérdésekre koncentrálna, kiegészítve ezeket háttérinformációkkal arról, hogy *hogyan tervezzünk*;
  - a bemutatott lépések mindegyikének **példákkal való illusztrálása, magyarázása**
    - **konkrét kazincbarcikai sérülékenységvizsgálati és adaptációs stratégiatervezési folyamatból való példák,**
    - **hazai vagy európai példák;**
  - a lehetséges **hibalehetőségekre, buktatókra, ezek elkerülését biztosító tervezési praktikákra történő figyelemfelhívás** (kiemelt ikonnal is jelezve e részeket).
- **Célcsoport:**
  - helyi szakemberek;
  - tervezők;
  - tanácsadó cégek;
  - felsőoktatási intézetek.

A városi-vállalati közös klímaadaptációs stratégia tervezésének logikai íve Kazincbarcika és a BorsodChem esetében

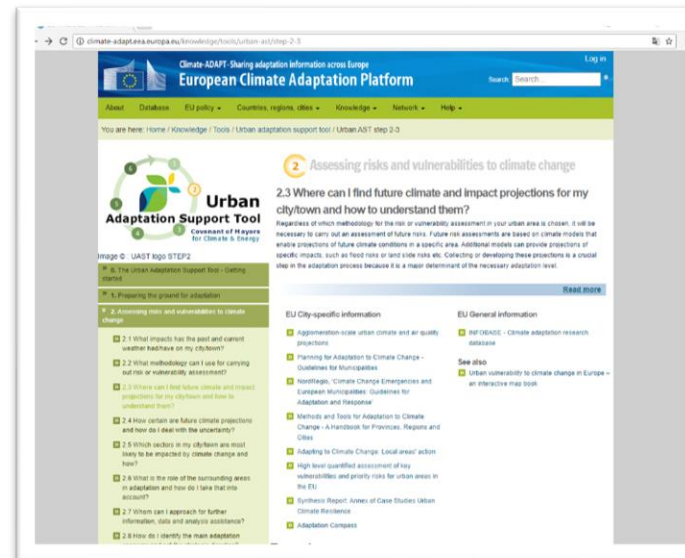
Logikai fonál elemei:

1. **adat-és dokumentumelemzések, terepi interjúk → legnagyobb hatású sérülékenységi tematikák**
2. **elérendő elsődleges célok, az ezek eléréséhez szükséges intézkedések és végrehajtási keretek meghatározása**
3. **városi-vállalati közös klímaalkalmazkodási stratégiák elkészítésének módszertana**
  - **gyűjtemény: Magyarországon releváns klímahatásokkal szemben mutat be hazánkban is alkalmazható jogyakorlatokat**

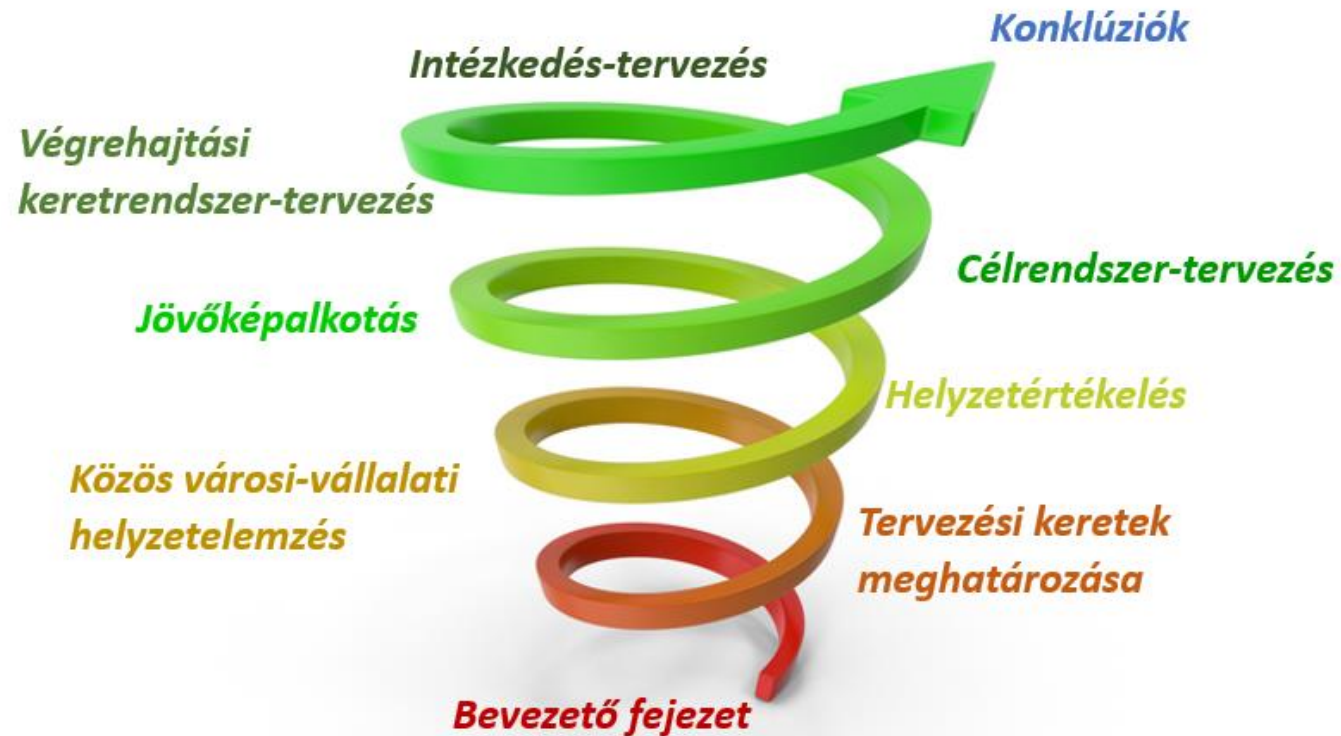

Alkalmazandó módszertan

- A közös Kazincbarcika-BorsodChem adaptációs stratégia kidolgozási módszertanát, lépéseit és munkafázisait vettük alapul
- A Stratégia módszertani alapjai:
  - Urban Adaptation Support Tool (UAST) eszköz
  - Magyarországi klímastratégiai tervezési kézikönyvek

A tervezési ciklus spirális logikája a klímaadaptációs tervezésben

Tervezési keretek meghatározása

Koncepcionális keretek meghatározása

A vizsgálandó település/térség előzetes áttekintése

A tervezési környezet azonosítása

Az érintettek meghatározása, felmérése és a tervezői csapat felállítása

Helyzetelemzés

- **Célja:**

- bemutatja a város és térsége természeti, társadalmi és gazdasági tényezőinek összességét;
- meghatározza és elemzi a város és térsége szempontjából releváns klímahatások helyi megjelenését és intenzitását.

- **Módszertani alfejezetei:**

- tervdokumentumok elemzése;
- társadalmi, gazdasági, természeti környezet részletes elemzése;
- klímakockázati veszélytérképezés;
- klímasérülékenység vizsgálata;
- a NATÉR rendszerből alkalmazható települési döntéstámogatási modulok (TAB, ÖDE) ismertetése.

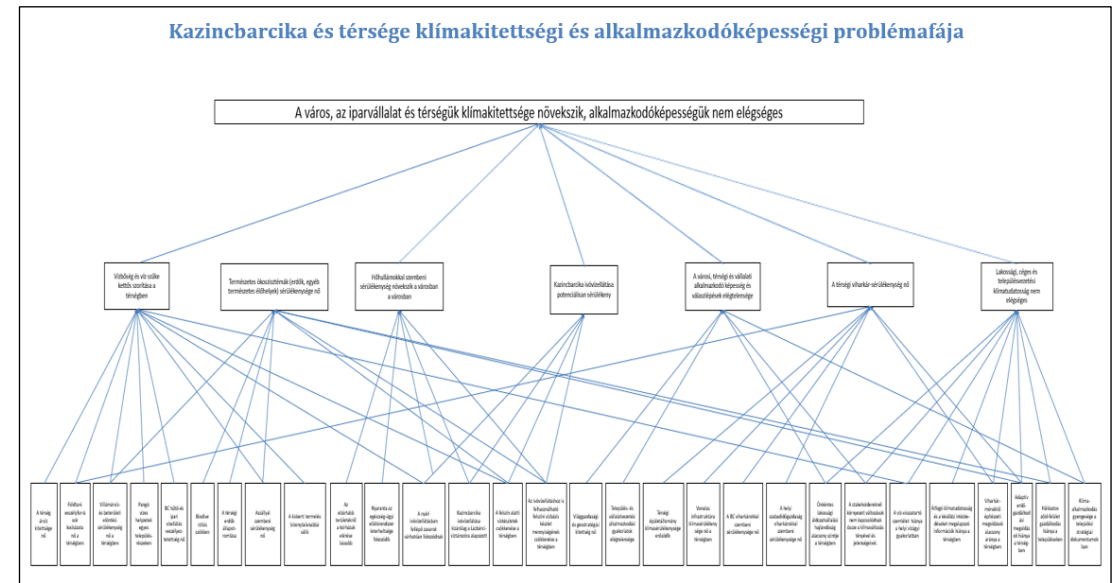
Kazincbarcika és térsége differenciált érintettsége									
Hőhullámok általi egészségügyi veszélyeztetettség	Épületek viharok általi veszélyeztetettsége	Árvíz veszélyeztetettség	Belvíz veszélyeztetettség	Villámárvíz és belterületi csapadékelöntés veszélyeztetettség	Aszály veszélyeztetettség	Ivóvízbázisok veszélyeztetettsége	Természetes élőhelyek veszélyeztetettsége	Erdőtűz veszélyeztetettség (erdő, cserje, nádas tűzek)	Turizmus veszélyeztetettsége
3	3	2	1	3	2	2	2	1	1

Helyzetértékelés

- A **helyzetértékelés** az alkalmazkodási stratégia helyzetelemzés fejezetében feltárt helyi és térségi sajátosságokra épül.
- A vizsgált terület helyzetének adaptációs szempontú kiértékelését, szintézisét értjük alatta.
- **Alkalmazandó gyakorlati módszerek:**
  - SWOT-analízis;
  - probléma-és célfaállítás.
- Ezek alapján narratív helyzetértékelés is részét képezi a dokumentumnak.

Kazincbarcika és térsége klímakitettségi és alkalmazkodóképességi problémafája

Jövőképalkotás

- **A jövőkép** azt a vágyott célállapotot rögzíti, amelybe középtávon a város és a vállalat a közös klímastratégia eredményeként kíván eljutni.
- Általában **narratív, leíró részt** és egy **figyelemfelkeltő szlogent** is tartalmaz.

Kazincbarcika és BorsodChem: együtt a klímaalkalmazkodásért az adaptív együttműködések kiemelkedő példájaként egy klímabarát, víztudatos, alkalmazkodó, élhető várostérségért.

Kazincbarcika adottságaira, valamint az Önkormányzat és a BorsodChem szoros együttműködésére alapozva, saját klímavédelmi pozíciójának javítása mellett, jó példával jár elöl a Sajó-vízgyűjtő területén a települési klímaalkalmazkodás és szemléletformálás terén, miközben kiemelt hangsúlyt fektet a természetközeli, vízmegtartó megoldásokra és egy harmonikus és élhető városkörnyék megteremtésére.

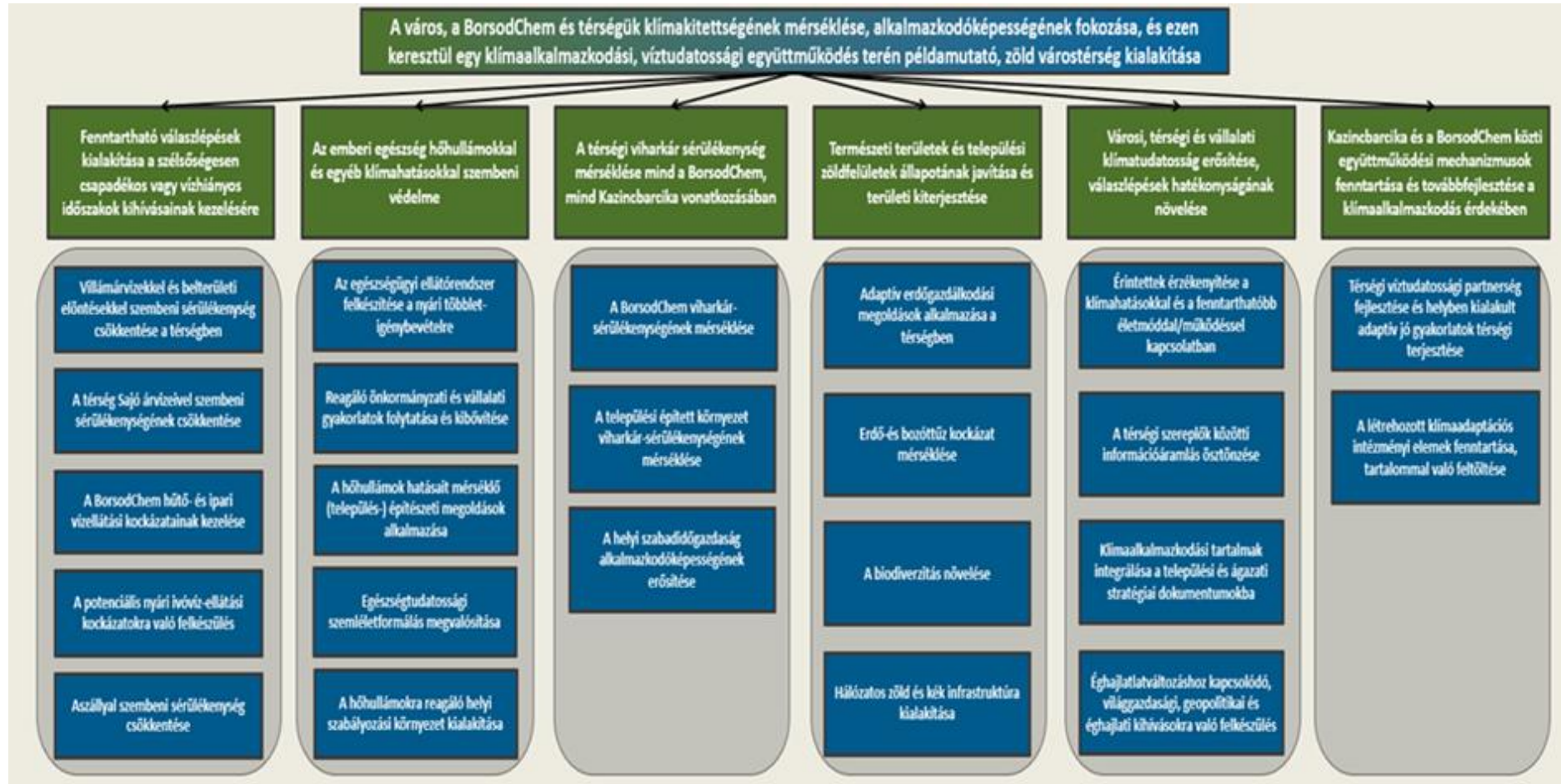
Célrendszer tervezése

- A jövőkép vágyott célállapotába való **eljutást** szolgálja
- Felvázolja a jövőképben foglaltak megvalósítását **szolgáló szakterületi beavatkozási irányokat**.

A célkitűzések különböző szintjei

Kazincbarcika és a BorsodChem klímaalkalmazkodási célrendszerének áttekintő ábrája

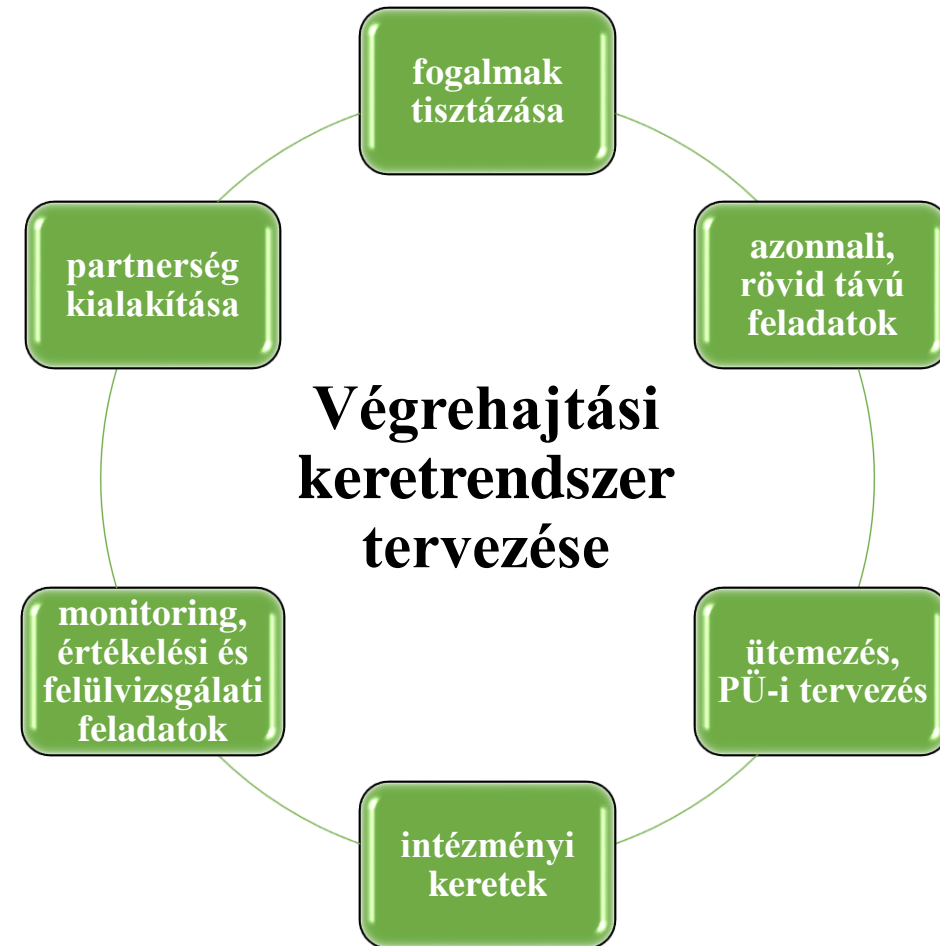
Intézkedések tervezése

- A célrendszerre épülve **részcélonként határozzák meg a célrendszerben foglaltak megvalósítását.**
- Törekedni kell az **általános, csupán hangzatos, de pontatlan címadás és tartalomleírás helyett a konkrétumokra.**
- **Intézkedések tartalma:**
  - részfeladatok részletes ismertetése,
  - a megvalósítás felelőseinek és közreműködőinek, a pénzügyi háttérnek és a forrásigénynek az azonosítása,
  - tényleges kimenetek bemutatása.
- A módszertani útmutató intézkedésrendszer fejezete kitér az intézkedéstervezés során **alkalmazandó közelítésmódra; az intézkedéstervezés mikéntjére és lehetséges buktatóira is.**

1.1.2.ª	A-Tardona-és-a-térségi-kisebb-patakok-felső-vízfolyás-szakaszain-való-vízviisszatartás-természetalapú-megoldásokkalª
Az éghajlatváltozás eredményezte időjárási szélsőségek Kazincbarcika és térségében is fokozódó gyakorisággal jelentkeznek. Ezek egyik legjellemzőbb formája az intenzívebb csapadékesemények gyakoriságának növekedése, amelyek következtében a Tardona és más kisebb térségi vízfolyások kiléphetnek a medrűkből, veszélyeztetve a települési épített környezetet. ¶	
Az intézkedés során olyan vízgazdálkodási infrastruktúra elemek létrehozására kerül sor, amelyek hozzájárulnak a természetalapú vízmegtartáshoz a térségben és megelőzik/mérséklék a villámárvizek és a belterületi elöntések okozta károkat. Kazincbarcika külterületein, a terepi adottságoknak megfelelően rönkgátak kiépítése valósul meg, amely folyamat magában foglalja ezek helyszínének kijelölését, a területeket érintő földtani, hidrológiai modellezést és tervezést. Továbbá a vízfolyások magasabban fekvő szakaszain sor kerül egykori mederkanyarulatok és a természetes parti részükhelyreállítására is. Az intézkedés megvalósítása a projekt A2.2. tevékenysége keretében a Tardona vízgyűjtőjéről készült morfológiai térképeket, valamint a C4.2. tevékenysége keretében készülő, a természetes vízmegtartó megoldások helyi lehetőségeiről szóló javaslati anyagot is figyelembe veszi. ¶	
Kapcsolódás a közös Önkormányzati-Vállalati alkalmazkodási stratégia-célrendszeréhezª	1. → specifikus célª
	1.1. rész célª
Időtávª	2024-2027ª
Felelősª	Kazincbarcika Város Önkormányzataª
Közreműködő szervezet(ek)ª	Vízügyi Igazgatóság, Katasztrófavédelmi Igazgatóság, szomszédos települések önkormányzataiª
Célcsoportª	lakosság, gazdasági szervezetekª
Finanszírozási igényª	LIFE-CLIMCOOP projekt felüli pótlólagos költségigény: € 4 millió Ftª
Finanszírozás forrásaª	LIFE-CLIMCOOP projekt, TOP-Plusª
Az intézkedés kimeneteiª	kiépített rönkgátak, megvalósított kisléptékű természetalapú vízviisszatartó beavatkozásokª

Végrehajtási keretrendszer tervezése

- A végrehajtás kereteinek pontos lefektetése **szükséges** ahhoz, hogy az elkészült városi-vállalati közös klímaalkalmazkodási stratégia valóban egy ténylegesen megvalósítható **fejlesztési útitervként** funkcionálhasson.

Tanulságok, javaslatok

**Tervezői csapat:
szerteágazó tudás
követelménye**

**Időigényes
tervezés**

**Partnerbevonás?
A lehető
legkorábbtól!**

**Flexibilitás az
elemzésben,
tervezésben**

**Helyi
adottságokhoz
igazodó
módszerek**

**Helyi erősségekre
építkezés**

**Ne féljünk a
létező
gyakorlatokra
támaszkodástól**

**Kiegyensúlyozott
módszertani mix**

**Hozzáállás,
attitűd: alap,
amire építhetünk**

**Kommunikáció
kulcsszerepe**

Az útmutató elérhetősége

<https://life-climcoop.hu/tudastransfer/>

Kiss Gábor

Klímapolitikai szakértő

Sütő Attila

Munkacsomag vezető

Köszönöm a figyelmet!

kiss.g@met.hu

1024 Budapest, Kitaibel Pál u. 1.

+36 70 592 6468

www.life-climcoop.hu

A projekt az Európai Unió LIFE programjának támogatásával valósul meg.

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

